

Propozycje narzędzi do badań kondycji biblioteki szkolnej

*Biblioteka szkolna XXI wieku jest czymś więcej niż pomieszczeniem, w którym znajdują się książki. Najnowocześniejsza biblioteka szkolna ma decydującą funkcję w każdej szkole – wspiera, angażuje i stymuluje procesy nauczania i rozwoju w cyfrowej erze drugiego tysiąclecia, w której żyjemy, uczymy się i pracujemy.*¹

Podstawowe dane dotyczące biblioteki szkolnej:

- powierzchnia, ilość pomieszczeń
- ilość czytelników
- ilość książek i innych zbiorów przypadająca na 1 czytelnika
- ilość prenumerowanych czasopism
- wyodrębniona czytelnia, sala do zajęć dydaktycznych
- komputery z dostępem do Internetu (ile?)
- urządzenia do przetwarzania informacji (drukarka, kopiarka, skaner, aparat fotograficzny, kamera itp.)
- tygodniowy wymiar czasu dostępności biblioteki dla czytelników
- Ilość etatów/ilość nauczycieli pełniących rolę nauczyciela bibliotekarza
- program komputerowej obsługi biblioteki

Czy biblioteka szkolna zapewnia czytelnikom:

- aktualne lektury szkolne w ilości odpowiadającej potrzebom jednego oddziału
- literaturę piękną, nowości wydawnicze
- materiały metodyczne dla nauczycieli, w tym ich opracowania własne
- dostęp do informacji zapisanej na różnych nośnikach
- dostęp do informacji pedagogicznej i prawnej (prawo oświatowe, akty wewnątrzszkolne, dokumenty pracy szkoły)
- sprzęt i warunki do wyszukiwania i wykorzystywania informacji
- informacje o zbiorach (katalogi, kartoteki, bibliografie)
- pomoc kompetentnego nauczyciela bibliotekarza

W jaki sposób biblioteka szkolna realizuje swoje funkcje?

- systematyczna aktualizacja zbiorów
- kształtowanie kompetencji informacyjnych
- różnorodne działania promujące czytelnictwo
- organizacja wydarzeń szkolnych i pozaszkolnych

¹ Fragment proklamacji międzynarodowych organizacji bibliotekarskich IASL, ENSIL i IFLA z 2010 r.: ALIES - *A Library in Every School*, [online], [dostęp 2014.08.17], dostępny w Internecie: <http://www.iasl-online.org/index.htm>

- udział w realizacji projektów edukacyjnych
- wsparcie dla wychowawcy i pedagoga w zakresie indywidualizacji pracy z uczniami o specjalnych potrzebach
- udział w realizacji programów profilaktycznych, prozdrowotnych, grach edukacyjnych
- rozwijanie zainteresowań
- działania biblioterapeutyczne
- promowanie szkoły
- współpraca z instytucjami kultury i innymi bibliotekami
- inne działania

Czy biblioteka szkolna posiada określony budżet na prowadzenie planowej polityki gromadzenia zbiorów?

- tak/nie
- podaj źródła finansowania
- dysponuje środkami na zakup materiałów bibliotecznych

Czy biblioteka zgłasza wnioski do programów rządowych zapewniających wsparcie finansowe na zakup nowych książek, np.

- Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa na lata 2014-2020, Priorytet II zakładający współpracę z bibliotekami publicznymi
- Książki Naszych Marzeń
- Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa na lata 2016-2020

Czy w bibliotece szkolnej prowadzone są badania potrzeb użytkowników? Jak często?

- uczniów
- nauczycieli i innych pracowników szkoły
- rodziców

Czy nauczycielowi bibliotekarzowi przydzielane są obowiązki dezorganizujące jego pracę i utrudniające dostęp czytelników do zbiorów i usług bibliotecznych? (Tak/nie)

- zastępstwa za nieobecnych nauczycieli połączone z zamknięciem biblioteki
- dyżury na korytarzach podczas przerw
- czynności opiekuńcze (np. odprowadzanie dzieci na zajęcia poza szkołą, świetlica itp.)
- udział w zespołach nadzorujących egzaminy
- ewidencja, przechowywanie i dystrybucja podręczników dotowanych przez MEN

Pytania do członków Rady Pedagogicznej

Nauczyciele wszystkich przedmiotów powinni odwoływać się do zasobów biblioteki szkolnej i współpracować z nauczycielami bibliotekarzami w celu wszechstronnego przygotowania uczniów do samokształcenia i świadomego wyszukiwania, selekcjonowania i wykorzystywania informacji.²

Czy współpracuje Pani/Pan z nauczycielem bibliotekarzem w realizacji podstawy programowej w zakresie nauczanego przedmiotu?

- tak – czego dotyczy współpraca?

- planowanie form i metod wspólnej pracy zgodnie z wymogami podstawy programowej
- wykorzystanie zasobów biblioteki szkolnej do realizacji lekcji przedmiotowej
- przeprowadzenie lekcji w bibliotece szkolnej
- prowadzenie lekcji wspólnie z nauczycielem bibliotekarzem
- określanie wspólnych zadań w zakresie kształtowania kompetencji informacyjnych
- inne działania ...

- nie – z jakiego powodu?

Jakie cechy biblioteki szkolnej są dla Pani/Pana najistotniejsze? (oznacz je cyframi od 1- najistotniejsza do ...)

- dostępność w czasie zajęć lekcyjnych
- bogate różnorodne zbiory
- aktualizowane systematycznie zbiory (uzupełnianie i selekcja)
- wyposażenie w komputery z dostępem do Internetu
- dostęp do informacji w różnej formie i możliwość jej przetworzenia
- kompetentna pomoc ze strony nauczyciela bibliotekarza
- powierzchnia umożliwiająca przeprowadzenie lekcji
- częste organizowanie imprez czytelniczych (wystawy, konkursy, spotkania z pisarzami, inne...)
- inne ...

Czy zna Pani/Pan zasoby i ofertę biblioteki w swojej szkole i korzysta z jej usług?

- tak

- zostałam/em z nimi zapoznana na początku mojej pracy w tej placówce
- odwiedzam bibliotekę, by śledzić zmiany

² Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, Dz. U. nr 4 poz.17.

- korzystam z informacji przygotowywanej przez nauczyciela bibliotekarza
- sporadycznie wykorzystuję ofertę biblioteki szkolnej
- systematycznie korzystam ze zbiorów i usług biblioteki szkolnej

- nie – dlaczego?

Czy zakupy nowych zbiorów i selekcja są z Państwem konsultowane?

- tak, w ramach mojego przedmiotu
- nie, ale przekazywana jest informacja o nowościach
- sama/sam śledzę rynek wydawniczy i wskazuję kierunki uzupełniania oraz selekcji zbiorów

W jakim stopniu zasoby biblioteki szkolnej zaspokajają Państwa potrzeby?

- dobrym
- zadowalającym
- minimalnym
- wcale

W 2010 r. zespół nauczycieli bibliotekarzy członków Związku Nauczycielstwa Polskiego, Towarzystwa Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich oraz Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich opracował propozycje standardów dla bibliotek szkolnych.³

- Biblioteka posiada warunki do pełnienia funkcji centrum edukacyjno-informacyjnego szkoły
- Biblioteka gromadzi, opracowuje i udostępnia zbiory i informacje. Prowadzi ewidencję i dokumentację biblioteczną
- Bibliotekę szkolną prowadzą zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu pracy, odpowiednio wykwalifikowani i zmotywowani nauczyciele bibliotekarze
- Biblioteka uczestniczy w realizacji zadań dydaktycznych i wychowawczych szkoły
- Biblioteka promuje swoją działalność w środowisku szkolnym i poza szkołą

Danuta Brzezińska: *Propozycje narzędzi do badań kondycji biblioteki szkolnej.*

„Szkoła” Miesięcznik Dyrektora, 2016, nr 1, s. 31-33

³ Standardy biblioteki szkolnej. [online], [dostęp 2014.08.17], dostępny w Internecie:

http://e-pedagogiczna.edu.pl/upload/file/sekcja/standardy_biblioteki_szkolne.pdf